

VERITAS INSCRIPTIONIS COMMUNIS

§. I.

DISTINCTIONIS C. CANON IV. unà cum inscriptione ac notis,
ab inlustrissimis Fratribus PITHOEIS (a) relatus sequentis est tenoris:

“ JOANNES Episcopus Vuliberto & agrippinensi Episcopo

“ (c. an. 873. Româ in Germaniam)

“ Nisi post consuetam fidei professionem Pallium dari non debet.

Optatum (k) tibi Pallium nunc conferre nequivimus: quia (k) Ansel.
fidei tuæ paginam minus, quàm oporteat, continere repe- l. 6. c. 92.
rimus: cum videlicet in ea nullam sanctarum universalium Syno-
dorum, in quibus fidei nostræ Symbolum continetur, nec De-
cretalium Pontificum Romanorum constitutorum secundum morem
feceris mentionem: sed nec illam propria subscriptione munieris,
nec aliquem, qui hanc jurejurando firmaret, miseris.

“ (CORR. ROM. & Vuliberto) Restitutum est hoc nomen ex
Anselmo. Nam antea erat, *Giliberto*: Nam Regino in ea ætate,
quâ Joannes VIII. Romanæ Ecclesiæ præfuit, meminit Vuliberti
Episcopi Agrippinensis: & inter Epistolas Joannis Papæ VIII.
quæ in Bibliotheca Vaticana servantur, est epistola alterius arg.
ad eundem, & Deusdedit refert integram ejusdem Joannis Epi-
stolam ad eundem Vulibertum.”

§. II.

(a) Corp. Jur. Canon, Tom. I. pag. 123, Parisiis MDCLXXXVII,

§. II.

Idem CANON paucis muratus à BOEHMERO (a) ita exhibetur.

“ Nisi post consuetam fidei professionem pallium dari non debet.

“ Unde Joannes Episcopus *Vuliberto & Agrippinensi* Episcopo. (Papa VIII)
“ circa annum 873. Româ in *Germaniam*. Concil. tom. VI. P. I.
“ pag. 121.

“ Oportum (i) tibi pallium nunc conferre nequivimus: quia fidei
“ tuæ paginam minus, quam oporteat, continere reperimus:
“ (81) cum videlicet in ea nullum sanctorum universalium Synodo-
“ rum, in quibus fidei nostræ Symbolum continetur, nec decreta-
“ lium pontificum Romanorum constitutorum, (82) secundum mo-
“ rem, feceris mentionem: sed nec illam propria subscriptione mu-
“ nieris, (83) nec aliquem, qui hanc jurejurando firmaret, miseris.

“ (81.) Comperimus, secundum C. R. 1. & 3.

“ (82.) *Decretorum, constitutorum*, legit C. R. 1. *Constitutionum* habetur
in edit. Fontan.

“ (83.) *Munieras*, C. O. & Fontan. edit. qui etiam paullo post leguntur
“ miseris.

“ (Corr. Rom. & Vuliberto) *Restitutum est hoc nomen ex An-*
“ *selmo. Nam antea erat: Gliberto. Nam Regino in ea ceteris*
“ *qua Joannes Octavus Romane Ecclesie præfuit, meminit Vul-*
“ *berti Episcopi, Agrippinensis: & inter Epistolas Joannis Pape*
“ *octavi, quæ in Bibliotheca Vaticana servantur, est epistola alterius*
“ *arg. ad eundem: & Deusdedit refert integram ejusdem Joannis*
“ *epistolam ad eundem Vulibertum.* „

“ (i) *Anselm. lib. 6. c. 92.*

(a) *Corp. Jur. Canon. Tom. I. pag. 295.*

§. III.

E contra P. HEDDERICHIO: (a) monere placuit: “ Denique cor-
“ rige lapsum *Gratiani, & Correct. Rom. ac BOEHMERE* in
“ *Corp. Juris*, qui *Can. 4. d. 100. Joanni VIII. inscribunt*, inscri-
“ bendum *Adriano II. qui ad. an. 872. medium Ecclesie romane*
“ præ-

(a) *Citata supra. Dissert. S. 4. lit. a. pag. 6.*

~~—————~~

91

“ præfuit.” Amabo quis ita corrigit? Medius-fidius non nisi is, qui, cum ipse alios in historia, & juribus, præcipuè primariarum precum Archiepiscopatûs Coloniensis prætense errantes eâ, quâ viros literatos decet, modestiâ, & christiana caritate corrigere gestit, seu potius superbit, dignissimus est, ut à plurimis jam tæque, quæ tæque admonitus, semetipsum corrigit.

§. IV.

Ab ipsa origine ordiri, adeoque totam rei seriem, atque historiam texere juvat. Nimirum GUNTHERUS, sive GUNTARIUS Coloniensis Archiepiscopus a NICOLAO I. Summo Pontifice anno 866. excommunicatus, & depositus fuit, eo quod divortium LOTHARII Regis, qui repudiata uxore legitima Thietburga Waldradam concubinam suam superduserat, unâ cum Thiergaudo Trevirensi Archiepiscopo comprobasset, prout chronographus, sive annalista SAXO (a) hisce refert.

“ Annus Dni DCCCLXV. Ludovici XXV.

“ Lotharius Rex cepit, occasiones quærere, ut Thietburgam reginam à suo consortio separaret, quatenus Waldradam quæ ejus fuerat concubina, cum adhuc esset adolescens in domo paterna, sibi legitime copularet; Guntharium itaque Coloniensem præfulem aggressus, promisit, se neptem illius in matrimonium accepturum, tantum ut Thietburgam, ejus, & aliorum Episcoporum auctoritate repudiare potuisset. Quâ ille spe seductus Thiergaudum Trevirensis Archiepiscopum de hac re alloquitur: Quid plura? Concilium Mertis convocant, Reginam canonicè vocatam in medio statuunt, testes producunt, qui gravia crimina ei imponentes,

B

“ inter

(a) Apud LEIBNITIUM *Access. Historic. pag. 141.* & apud ECCARDUM *Corpor. Historic. Tom. I. pag. 198.* ubi tamen legitur: “ Anno Domini Incarnat. VCCCLXIII.

“ Lotharius rex cepit occasiones quærere, qualiter Thietbergam a suo consortio separaret, quam exosam habebat propter Unaldradam quæ ejus fuerat concubina, cum adolescens in domo patris esset; hanc

“ dia-

“ inter alia protestati sunt, quod eadem Thietburga confessa fuisset,
 “ semetipsam fratris Germani incestuoso concubitu esse pollutam;
 “ sic illa non solum à legitimo viro separatur, verum etiam omnis
 “ ei copula maritalis inhietur, pœnitentia juxta modum culpæ in-
 “ dicitur: his itaque parratis, Waldrada jam in publicum procedit,
 “ omnisque regia aula resultat, Waldradam Reginam esse. Gun-
 “ tharii Episcopi neptis accersitur, ac semel, ut ajunt, ab eo con-
 “ stupratur, atque cum cachinno & omnium derisione ad avuncu-
 “ lum remittitur. Igitur, agentibus fratribus Thietburgæ Reginæ
 “ hæc omnia ad notitiam Nicolai Papæ referuntur.

“ Annus Dni DCCCLXVI. Ludovici XXVI.

“ Misi sunt Hagano & Rodoaldus à Sede Apostolica ad discutiendam
 “ Thietburgæ causam. Qui in Franciam venientes pecunia corrupti

“ diabolo inflammante nimio diligebat amore; Guntharium itaque Colo-
 “ niensem Archiepiscopum, qui tunc erat Archicapellanus, primo per
 “ submissos, deinde per se super discidio omni arte aggreditur, &
 “ facilius assensum præberet, promisit, neptem ejus matrimonio accep-
 “ turum, tantum ut Thietbergam, ejus aliorumque Episcoporum au-
 “ toritate repudiare posset, qui ut erat levis animo, & inconsiderata
 “ actione, omni intentione in rem inducitur. Idem Guntharius Thie-
 “ gaudum Trevirensis Archiepiscopum hæc de causa alloquitur, sciens
 “ que virum simplicem, nec adeo in Canonicis sanctionibus exercitatum
 “ ex utrisque testamenti paginis quasdam sententias, aliter, quam ecclē-
 “ siastica pagina docet, edisserens, virum improvidum, secum in foveam
 “ trahit, cœcus cœco ducatum præstans. Quid plura; facta sunt omnia
 “ quæ huic commento videbantur necessaria; Concilium Metis convocatum
 “ cant, Reginam quasi canonicè vocatam in medio statuunt, testes un-
 “ cum scriptis producant, quasi gravia crimina imponentes, prosequuntur
 “ sunt, quod eadem Thietberga confessa fuisset, semetipsam fratris Ger-
 “ mani incestuoso concubitu fuisse pollutam; continuo Patrum statim
 “ de incestuosis recitantur, & non solum à legitimo viro separatur
 “ Thietberga, verum omnis ei maritalis copula inhietur; pœnitentia
 “ juxta modum culpæ indicitur, & tam nefaria machinat. diu exoptatam
 “ voluntas Regis impletur. Non multo post iterum conventum Syno-
 “ dalem Aquis adunavit, ubi libellum suæ reclamationis obtulit, ubi
 “ continebatur, quod in quadam femina Thietberga factiosus perfidorus
 “ hominum argumentis fuerit defraudatus; imò non medioeriter repe-
 “ tit, quod judicio Episcoporum discidii sententiam pertulisset, quæ

~~—————~~

“ sunt responsūque à Rege acceperunt, se nihil aliud egisse, nisi
“ quod Episcopi in generali Synodo agendum demonstrāssent. In-
“ terea Thietgaudus & Guntharius Archiepiscopi Romam profecti
“ sunt, ut Regem innoxium à supra dicto facto, se quoque Eccle-
“ siastica exercuisse decreta, monstrarent; itaque cū in præsentiam
“ Nicolai Papæ venissent, eorum anatematizata sunt scripta, & ipsi
“ à tota Synodo sunt abjudicati, depositi, & omni ecclesiasticā digni-
“ tate privati, communionem tantū laicali eis concessa. Sic turpi-
“ ter dehonestati, in patriam regressi sunt & licet Imperator omni
“ cona-

B 2

cona-

“ si idonea esset conjugali thoro, & pestifera incestūs pollutione scadata
“ non fuisset, nec vivæ vocis confessione publicè condemnata, sponte
“ eam retineret: porro se incontinentem esse professus est, & sine co-
“ pulā juvenilis ætatis ardorem ferre non posse, quibus recitatis hanc
“ definitivam sententiam protulerunt: Credimus illam dignam non fuisse,
“ ac legitimam conjugem, nec adeo præparatam, quæ publica confes-
“ sione incestūs crimine denotata probatur: Quocirca glorioso Principi
“ nostro pro suā in divino cultu devotissimā affectione, atque victoriosissi-
“ ma regni tuitione. cui non solum nos, verū omnis canonica au-
“ toritas interdixit incestuosam conjugium, legitimum matrimonium non
“ denegamus, juxta indulgentiam dicentis Apostoli: *melius est nubere,*
“ *quàm uri.* His ita patris Waldrada jam in publicum prodit, stipata
“ obsequentium multitudine, omnisque regia resultat, Waldradam Re-
“ ginam esse. Guntarii neptis accersitur, ac semel, ut ajunt, à Rege
“ constupratur, & cum cachinno, & omnium derisione ad avunculum
“ remittitur. Igitur agentibus fratribus Thietbergæ hæc omnia ad no-
“ titiam Nicolai Papæ deferuntur, adventus sanctæ Lutrudis Corbejæ
“ eodem anno

“ Anno Dominicæ incarnat. VCCCLXV.

“ Missi sunt Hagano & Rodoaldus Apostolicæ Sedis Legati in Galliam
“ ad discutiendum, utrum ita se res haberet, sicut Summo Pontifici
“ nuntiata fuerat, qui pecuniā corrupti, magis faverunt iniquitati, quàm
“ æquitati. Tamen ad Regem venientes, cū declarāssent legationis suæ
“ causas, responsū acceperunt: nihil se egisse, nisi quod Episcopi
“ regni ipsius in generali Synodo agendum præmonstrāssent. Dederunt
“ autem ei consilium, ut Episcopos, qui Synodo præfuerant, ad Sedem
“ Apostolicam destinaret, qui verbis & scriptis Papæ satisfacerent. Le-
“ gati ditati opibus, Romam regressi sunt, nuntiaveruntque Præfuli, in
“ Galliis quæ viderant, & audierant, adjicientes, nullum se Episcopum
“ in regno Lotharii invenisse, qui ad liquidum Canonicis esset discipli-
“ nis institutus. Interea Guntarius & Thietgaudus Archiepiscopi Ro-
“ manæ

“ conamine eis suffragari niteretur, conatus omnis frustratus est.
 “ Thiergaudus prolatam in se sententiam patienter servavit; Gun-
 “ tharius verò superbiæ spiritu inflatus, vetitum sibi officium ausu
 “ temerario usurpare præsumpsit.”

§. V.

“ mam profecti sunt eâ intentione; ut & Regem innoxium demonstra-
 “ rent, se cum coepiscopis ecclesiastica & apostolica exercuisse decreta,
 “ stultitiæ quidem elogio denotandi, qui Petri Sedem pravo dogmate
 “ fallere posse arbitraui sunt, quæ nec fefellit, nec ab aliquâ unquam
 “ hæresi falli potuit. Cum in præsentiam Nicolai Papæ venissent, li-
 “ bellam obtulerunt, in quo continebantur gesta Synodalia, quæ in Meo-
 “ diatricorum urbe, vel Aquis ab eis gesta fuerant; quæ cum à nota-
 “ rio coram omnibus recitata essent, interrogavit Pontifex; si hæc ver-
 “ bis roboraverant, infirmare verbis mallent; & sic, nec repulsâ, nec
 “ admissâ eorum assertionem, iussi sunt ire ad hospitia sua, quousque vo-
 “ carentur: Paucis diebus interjectis ad Synodum sunt accersiti, ubi eor-
 “ rum damnata, & anatematizata sunt scripta, & ipsi omnibus ad judi-
 “ cantibus Episcopis, Presbyteris ac Diaconibus depositi, & omni eccle-
 “ siasticâ dignitate privati. Qui tam turpiter dehonestati, Lodovicum
 “ Imperatorem, fratrem Lotharii Regis, adeunt, qui tunc in Beneventum
 “ partibus morabatur, scriptis ac dictis vociferantes, se injustè deposti-
 “ tos, ipsi Imperatori; & omni Ecclesiæ injuriam factam, cum nunquam
 “ auditum sit, vel usquam lectum, quod ullus Metropolitanus sine con-
 “ scientia Principis vel aliorum præsentia Metropolitanorum fuerit de-
 “ gradatus. Adjecerunt multa alia, eundem Papam blasphemantes, quæ
 “ & intercessionis ope & criminis objecti abolere notam, & pristina
 “ dignitatis recuperare statum; sed spes eorum frustrata est, quamvis
 “ Imperator omnibus votis illis opitulari voluisset. Thiergaudus deposti-
 “ tionis suæ sententiam patienter ferens, nil juxta præcedentem con-
 “ suetudinem de sacro ministerio contingere præsumpsit, Guntarius verò
 “ superbiæ spiritu inflatus; vetitum sibi officium usurpare non expavit,
 “ parvi pendens apostolicam excommunicationem. Revertuntur igitur
 “ in Franciam, debita confusione respersi, & dum iterum & tertio Se-
 “ dem Apostolicam ob restitutionis gratiam adissent; novissimè in Italia
 “ infirmitate præventi, peregrini & exules moriuntur, communionem
 “ laicali tantum sibi concessa.” Ea ergo, qua viros literatos deceet,
 “ modestia, & Christianâ caritate corrige lapsum MERSSÆI Minoritæ
 “ de Elector. Ecclesiæ. Archiepiscop. & Episcop. Coloniens. Origine Cap. II.
 “ p. m. 39. scribentis, Guntherus sive Guntharius ex nobili Francorum stirpe
 “ prognatus, assumptus in Summum Sacerdotem circa annum Domini 890.
 “ fuit vir in sacris literis apprime eruditus ac magno animo præditus.

§. V.

NICOLAO I. qui 13. Novembr. 867. mortuus, succedens HADRIANUS II. depositum Guntherum non restituit, sed memorantibus ANNALIBUS FRANCORUM BERTINIANIS (a) ei, emissâ præviè professione publica (b) laicam communionem eâ conditione concessit, ut, quæ professus fuit, observaret, quamdiu viveret.

(a) Apud DUCHESNE *Histor. Francor. Scriptor. Tom. III. pag. 235.*

(b) Professionis anno 869. emissæ tenor est: "Profeor ego Gutharius coram Deo, & sanctis ejus, vobis Domino meo Adriano Summo Pontifici, & universali Papæ, ac venerandis tibi subditis Episcopis, reliquaque Conventui, quoniam judicium depositionis, in me à Domino Nicolao canonicè datum, non reprehendo, sed humiliter porto; Unde nec ulterius sacrum ministerium contingere præsumo, nisi per misericordiam mihi subvenire volueritis. Nec aliquando contra sanctam Romanam Ecclesiam, aut ejus Pontificem, aliquod scandalum, vel quidquam adversi movere volo: sed devotum me eidem sanctæ Matri Ecclesiæ, ejusque Præsuli exhibere, atque obedientem permanere protestor. Ego Guntharius huic professioni à me factæ manu propria subscripsi data Kalendas Julii, indictione II. in Ecclesiâ sancti Salvatoris, quæ est in Monasterio sancti Benedicti in Cassino," Vid. ANNALES BERTINIANI *cit. Tom. III. pag. 234.*

§. VI.

Dein dirigente LUDOVICO Rege, & minitante LUITBERGO Moguntino Archiepiscopo VUILBERTUS five WILLIBERTUS in locum depositi GUNTHERI circa finem anni 869. substitutus est, uti REGINO (a) ita enarrat: "Carolus certâ relatione
" com-

(a) *Chronic. Lib. II. apud PISTORIUM Rer. Germanic. scriptor. Tom. I. pag. 72. Curante STRUVIO. Confer. ANNALES METENSES apud laudatum DUCHESNE cit. Tom. III. pag. 311. Hinc iterum corrigendum lapsus MERSSÆI cit. loc. pag. 40. scribillantis; Sanctus Willibertus precibus, & intercessione Caroli III. diligenter populo Agrippinensi commendatus, consecutus est Pontificatum per legitimam electionem.*

“ comperiens, Lotharium regem obiisse, mox illius occupare ditio-
 “ nem nititur, metasque perveniens, ab Adventio, præfate urbis
 “ Episcopo, & nonnullis aliis primoribus, favorabiliter exceprus,
 “ in regnum sublimatus, indeque digrediens, Aquisgrani palatium
 “ ingressus est, eò quòd sedes regis esse videretur, ubi multo plu-
 “ res ad eum confluxère. Carebat autem eà tempestate urbs Tre-
 “ virorum & Colonia Agrippinensis pontificibus: siquidem (ut præ-
 “ misimus) amborum præfules in Italià ab hâc labe subtracti sunt.
 “ Inito autem rex cum optimatibus consilio, Bertulfum, nepotem
 “ supra dicti Adventii Episcopi, Ecclesiæ Trevirorum præfecit.
 “ Dicitur est autem, ut ille vir episcopalem obrineret dignitatem,
 “ interventu & ope prædicti Adventii, quia eo tempore plurimum
 “ apud regem poterat, eò quòd illi assentando in adipiscendis regni
 “ negotiis ambitiosius faveret. Porrò Coloniae Agrippinae Rex Hil-
 “ duvinum abbatem præponere tentavit in pontificali Cathedra,
 “ fecitque à Francone, Episcopo Tungrensis diocesis, in Aquis pa-
 “ latio presbyterum ordinari, ad ritulum sancti Petri prædictæ me-
 “ tropolis. Dum hæc in regno Lotharii aguntur, LUDOVICUS
 “ rex, infirmitate detentus in Baioariorum finibus lecto decumbe-
 “ bat. Audiens itaque à fratre sæpe dictum regnum taliter inva-
 “ sum, ægrè tulit, & cum omni festinatione legatos direxit, qui
 “ eum obnixè rogarent, ut ab hâc temerariâ invasione cessaret, nec
 “ solus indebitâ præsumptione usurparet, quod utrisque hæredita-
 “ rio jure æqualiter competeat; regno decederet, quo usque Deo
 “ pristinam hospitem reddente, venire posset, ut pariter collo-
 “ querentur, & de ejusdem regni statu, quod justitiæ, & æquitatis
 “ jura dictabant, pari voluntate decernerent. His cum tali manda-
 “ to præmissis, interim Luidpertum, Archiepiscopum Moguntia-
 “ urbis, occulte Coloniam dirigit, hortaturque, ut omni arte sata-
 “ geret, ordinationem Hilduini prævenire, & ex ipsius civitatis
 “ Clero Episcopum consecrare studeret per electionem civium, qui
 “ assumptis secum aliis Episcopis, recto itinere Duizam Castrum
 “ pervenit, & formidans, ne fortè insidiæ sibi à Caroli fautoribus
 “ struerentur, nequaquam Rhenum transit, sed destinatis missis
 “ mandavit, ut honestiores ex clero, & nobiliores ex populo sibi
 “ ad idem castrum occurrerent. Illis jussa complentibus, Episcopus
 “ ex parte Regis eos alloquitur, ut sibi consulerent, & quàm ci-
 “ tius ex proprio grege præfulem eligerent; se adhuc destinatum
 “ esse,

esse, ut, quemcunque communi consilio præficiendum decerne-
 rent, statim consecraret. Ad hæc illi respondent, Hilduinum
 Episcopum esse datum, jamque presbyterum ad ipsam Sedem
 ordinatum, omnesque penè manibus datis, ejus dominationem
 susceptam haberent, nullâ ratione permetterent, ut alium elige-
 rent. Quibus ille è contra: si electionem nobis à rege concessam
 despicitis, in arbitrio & potestate Regis est, quem nobis dare
 velit Episcopum. His auditis unanimiter elegerunt Willibertum,
 venerabilem virum, quem nimium renuentem, ac refugientem
 ordinavit prædictus Antistes cum aliis confacerdotibus, & cum
 omni clero & populo Rheni fluente transfretavit, & eum hono-
 rificè in Sede Pontificali imposuit, omnibusque ritè peractis ad
 sua omni celeritate recessit. Carolus, compertâ ordinatione ni-
 mio furore accenditur, ac mox Coloniam proficiscitur: quippe
 dum hæc agerentur à missis Ludovici, Hilduinus apud Aquas Pa-
 latium in regio obsequio morabatur. Willibertus Episcopus, &
 omnes, qui in ejus ordinationem consenserant, rhenum trans-
 euntes, sæviriam regis declinaverunt. Rex cum neminem repe-
 risset, in quem suas injurias ulcisci posset, viâ, quâ venerat, re-
 gressus est.

§. VII.

Summus Pontifex rem hancce indignatus, LUDOVICO Regi (a)
 inter cætera scripsit: " Miramur præterea gloriam vestram in
 præficiendo Episc. Agrippinæ Coloniae tam indiscretè præbuisse
 consensum, cum evidentissimè scires, quòd apostolicæ Sedis ju-
 dicio atque consensu ibidem debuerit ordinari Antistes, cujus cen-
 surâ nuper fuerat eadem Ecclesiâ suo privata rector. Et quidem
 quod post judicium Sedis Apostolicæ factum est, durè suscepi-
 mus: sed quòd tua super hoc devotio, quam circa nos habere
 probaris, omnimodis tacuit, durius æstimamus; Præcipue quia
 Guntharii dudum Archiepiscopi causam, antequam in locum il-
 lius substitueretur Episcopus, nos iterum audituros, & vocem
 ejus admissuros fore spondimus. Præfatam quippe ordinatio-
 nem

(a) EPIST. XXI.

« nem nec confirmamus, nec ratam habere decernimus, quousque
 « ille, qui ordinatus est, nostræ exhibeatur præsentia, & utraque
 « pars coram nobis discussa, conventus synodalis perpendatur au-
 dientia.

§. VIII.

Interim HADRIANUS II. Novembri mense, adeoque circa finem
 anni 872. (a) decessit, quem JOANNES VIII. Romanus Vidonis
 filius, S. R. E. Diaconus Cardinalis XIX. Kalend. Januar., sive jux-
 ta hodiernum stylum 14. Decembr. ejusdem anni (b) excepit.

(a) Vid. UGHELLUS *Italia sacra* Tom. I. pag. 21. Venetiis MDCCXVII.
 Curante COLETO. NATALIS ALEXANDER *Histor. Ecclesiast.* Tom.
 XIV. pag. 65. Parisiis MDCLXXXI. DU MESNIL *Doctrin. & Discipl.*
Ecclesiast. Tom. III. pag. 837. DU PIN *Nouvell. Bibliot. des auteurs*
Ecclesiast. Tom. VII. pag. 183. Ea ergo, quæ viros liberatos decet, mo-
 destia, & christiana caritate corrige lapsum HEDDERICHII, qui HA-
 DRIANUM II. ad annum 872. medium Romanæ Ecclesiæ præfuisse pro-
 more, genioque suo fingit.

(b) Vid. ANNALES BERTINIANI apud DUCHESNE *cit.* Tom. III. pag.
 244. UGHELLUS *cit.* pag. 21. NATALIS ALEXANDER *cit.* pag. 65.
 PAGI *Criticor. Historico-Chronolog.* Tom. III. pag. 699. DU MESNIL
cit. pag. 837. & HARTZHEIM *Concil. German.* Tom. II. *Catalog. Ro-*
manor. Pontific. pag. XXII.

§. IX.

Hic, GUNTHERO tandem mortuo, WILIBERTI precibus an-
 nuit, eique opratum pallium an. 873. (a) concessit, quod paul-
 lō antè negarat, ob causas in laudato Can. IV. allegatas, videlicet
 I.)

(a) Vid. SCHATEN *Annal. Paderborn.* Part. I. Lib. III. pag. 168. & 174.
 nec non GUNDLING in ausführlichem Discours über den vormaligen
 und ihigen Zustand der Deutschen Churfürsten Staaten Th. IV. Cap.
 VII. §. 11. Bl. 405. ubi adnotat: Man muß wissen, daß so wohl Pabst
 Hadrianus II. als auch dessen Nachfolger, Joannes VIII. anfänglich von dies
 sem

1.) quia fidei pagina, sive professio minus, quam oporteret (b) continetur. 2.) Quia Archiepiscopus in fidei pagina nullam sanctorum universalium Synodorum, in quibus fidei symbolum confiteretur, nec

C

sem Williberto etwas weder hören, noch wissen wollen; weil es mit dessen Wahl, nach des Römischen Stuhls Vorgeben, nicht richtig zugegangen. Und also verließen fast ganzer 3. Jahre, ehe sich Willibertus auf dem Erzbischöflichen Stuhle zu Eßln feste setzen konnte. Als aber 873. der begrabirte Guntharius mit Tode abgegangen war: änderte sich das ganze Spiel. Denn nunmehr ertheilte Pabst Joannes VIII. dem Williberto nicht nur die vöilige Einwilligung zur Erzbischöflichen Würde, sondern gab ihm auch das Pallium. Die Briefe, so deswegen ermelter Pabst an den Willibertum geschrieben, stehen theils in Baronii annal. ad an. 873. §. 2. theils in der Collect. Concil. regia T. XXIV. p. 384. Hierauf hielt der neue Erzbischof, Willibertus, so fort mit Zuziehung der Erzbischöfe von Mainz und Trier des Luitberti, und Bertulfi, ein Concilium zu Eßln, worinnen unter andern sehr ehrebetig von dem verstorbenen Gunthario gesprochen, und so gar, auf Ansuchen Williberti, einige von ihm getroffene Anstalten, and unternommene Versenkung der Kirchen-Güter gebilligt und bestätigt wurden.

(b) An ergo fallit HARTZHEIM *Concil. German. Tom. II. pag. 356. scribens: Ob omissa quædam in libello supplicæ: in quo nec fidei suæ paginam, seu professionem ediderat, nec significaverat, a se acceptari Synodos universales. Annon potius fallit HEDDERICH Element. Jur. Canon. Part. I. §. 194. lit. c. falsissime subnotans: "Falsissimum autem est, quod refert HARTZHEIM l. cit. WILLIBERTUM Archiepiscopum emittere noluisse ipsam fidei professionem.", (c) Inde HEDDERICH supra citato §. 4. lit. a pag. 6. audacter infert, ac colligit. "Nempe Nicolaus an. 865. Episcopis Germaniæ & Galliæ data Epistola imperavit falsarum Decretalium RR. PP. in Pseudo-Isidoriana collectione contentarum receptionem, quas Willibertus suorum jurium Episcopaliū defensor ceu novas non duxerat acceptandas." An rationabiliter, anve sophistice? Quid? Qui decretalium mentionem non fecit, num eas non acceptandas duxit? Num mentio hæc studio, numve ex incuria, vel ex ignorantia, æque ac propria subscriptio omissa? Num rationabiliter præsumendum, Pontifici in facie resistere voluisse Archiepiscopum, qui observantem BERARDO de Gratiani Canon. Part. II. Tom. II. Cap. 78. pag. 351. nihil magis anxie quærebat, quam pallii usum, quo obtento, quasi probatâ ab ipsamet Apostolicâ Sede sui consecratione, episcopatum suum pacifice possideret; quippe cum Archiepiscopus ante receptionem pallii ea, quæ ordinis sunt, exercere nequeat.*

Porro ut Dissertatoris flosculo utar, falsissimum est, NICOLAUM I. epistola ad Episcopos Galliæ (quæ *DISTINC. XIX. CAN. I.* refertur, falsa,

nec & Decretalium Pontificum Romanorum constitutorum mentionem (c) fecerat. 3.) Quia fidei paginam propria subscriptione nesciunt, nec 4.) aliquem, qui illam jurejurando firmaret, miserat.

falsarum Decretalium RR. PP. in Pseudo-Isidoriana collectione contentarum receptionem imperasse, prout sagacissimus BERARDUS *cit. Tom. II. Cap. 77. pag. 305.* jam tum hisce demonstratum ivit: "Ex hac integra epistola liquet, Nicolaum quidem Sedi Apostolicæ reservatas dixisse causas illas ecclesiasticas, in quibus ageretur de deponendis Episcopis; At ad id demonstrandum non quidem argumentis usum fuisse, quæ ex Isidorianis Epistolis depromerentur, sed potius aliunde hausisse & quidem gravissima argumenta. Quod si de vetustorum Pontificum epistolis non nihil attigit, non eo mentem convertit, ut illas velut indubias prorsus & firmissimas habendas censeret, sed quod nosset, Gallicanos Episcopos generaliter omnes Decretales maximorum Pontificum, genuinas etiam, & germanas contemnere, quoties in Codice Canonum non legerentur. Licet autem parum interesset, aut nihil Christianæ Reipublicæ, ad epistolas Isidorianas veluti Ecclesiasticæ disciplinæ præsidium confugere, cum incertis aut falsis monumentis nunquam Ecclesia ob stabilitatem sui opus habuerit, intererat tamen quàm maximè, præjudicium illud ab animis fidelium, ac potissimum Episcoporum averruncare, qui putabant, nihil recipiendum esse, nisi quod in Canonum codice expressum contineretur. Quis enim non noverit, exinde etiam non nihil videri potuisse detractum non solum sanctissimis ecclesiasticorum virorum monumentis, verùm etiam ipsis sacris literis, quemadmodum egregiè Nicolaus arguuntabatur." Falsissimum proinde est, Canonem IV., de quo nunc agimus, verbis *Decretalium Romanorum Pontificum* falsas Isidori decretales indicare, atque indigitare. Falsissimum pariter est, WILLIBERTUM, quæ suorum jurium episcopaliū defensorum, eò, quò pallium petebat, tempore novis Isidori mercibus restitisse, quæ Hedderichii merces quam simillimæ sunt. Sic falsitates obtrudere audaculus non veretur, qui alios falsitatum protervè insinuat.

§. X.

Ita tenendum, ac statuendum cum GRATIANO, CORRECTORIBUS ROMANIS (a) fratribus PITHOEIS, HARDUINO (b) BOEHMERO, BERARDO (c) pluribusque aliis. Et cur non? Secundum

(a) Horum catalogum exhibet ANTONIUS AUGUSTINUS *de Emendat. Gratiani Lib. I. Dialog. XX. pag. 237.* Curante BALUZIO Parisiis MDCCLX.
 (b) *Concil. Collect. Reg. Tom. VI. Part. I. pag. 122.*
 (c) *Cit. Cap. 38. pag. 351.*

cundum primas namque Hermeneutices regulas, vulgatam, ac communem inscriptionem æquè, ac ipsum textum, nec non lectionem veterum Codicum tamdiu retinere oportet, donec immutatio, interpolatio, deletio, mendum, aliù-que error, aut lapsus plenissimè demonstrari potest. Jàm verò qui impræsentiarum lapsus probatur? Pol! hucusque ne quidem minima lapsus umbra allata, multò minus sufficiens ratio adducta est, quæ lapsus si quis esset, correctionem exigat, postulètque.

(d) Apprime ad rem GALENUS a CLERICO *Art. Critic. Part. III. Sect. I. Cap. 17. §. 25.* relatus infit; *Si illi quidem indicatâ vetere Scripturâ dicerent, viliosè scriptam esse vocem, par esset propterea excogitare, quamnam esset Hippocratis scripturâ? eosque probarem, si post emendationem aliquid utile docerent, & sententiâ veteris magistri consentaneum.* Non minus GERMON *De Vet. Hæret. Eccl. Cod. corrupt. Part. IV. Cap. 1. pag. 560.* monet “Relictos à Majoribus nostris libros tamdiu pro genuinis, pro integris, pro certis ipsorum scetibus haberi decet, quamdiu non constat, spurios esse, adulteratos, aut incertos.”

§. XI.

Contra pro vulgata inscriptione stant prægnantissimæ verisimilitudines, rerumque argumenta. Juxta supra allegata, ac probata HADRIANUS II. electionem WILLIBERTI jussu LUDOVICI, inconsultâ tamen Apostolicæ Sedis autoritate circa finem anni 869. peractam, nec confirmavit, nec raram habuit; sed sibi uberiores causæ cognitionem, ac discussionem reservavit, eumque in finem Regi non ipso electionis, sed alio, & verisimiliter anno sequente nimirum 870; & quidem, ut ipse epistolæ finis docet, V. Kalend. Julii Indictione tertiâ scripsit, ut ille, qui ordinatus est, pontificiæ exhibeatur præsentia. Quid jam? Quo die epistola Regi est reddita? An Rex Pontifici nec respondit, nec justitiam electionis, se jubente, celebratæ exposuit, sed ociosius morem gessit, ac mandavit, ut WILLIBERTUS Romæ se sisteret? An CAROLUS Rex non intercessit, sed HILDUVINUM, quem cathedræ Archiepiscopali Coloniensi paullo ante electionem WILLIBERTI præponere tentavit, deseruisse sustinuit? An, & quò tempore GUNTHERUS, & WILLIBERTUS legitimè in jus vocati sunt? An WILLIBERTUS Romam ociosius advolavit, causamque suam peroravit? An GUNTHERUS eodem die advenit, & comparuit? Quo tempore utraq; pars interrogata, atque audita est? Quo anno causa gravis momenti ita in-

instructa, & conclusa est, ut adhuc ante HADRIANI II. obitum conventu Synodali plenè excuti, ac terminari potuisset? Si etiam potuisset, quâ ergò die HADRIANUS II. sententiam, remotâ omni appellatione, ac quocunque juris remedio, tulit? Ubi illa reperienda, & WILLIBERTO, anve GUNTHERO favorabilis? Ante hanc sententiam autem nec WILLIBERTUS pallium prudenter, & propitia Themide petere, nec HADRIANUS II. responsum eius tenoris, ut CANON IV. refert, dare poterat. Alioquin HADRIANUS causâ nondum decisâ, adeoque lite pendente, electionem iussit quidem Regis, sed inconsultâ Apostolicæ Sedis auctoritate peractam comprobâset, ratamque habuisset, quippe cum, suspenso adhuc dum electionis valore, ineptissimè, atque imperitissimè responsum fuisset, pallium ideo conferri non posse, quia fidei pagina minus, quam oporteret, continer, nullam sanctarum universalium Synodorum, ac decretalium Romanorum Pontificum mentionem facit, & propria subscriptione caret.

§. XII.

Nondum concludamus, sed adhuc moremur. Annon JOANNES VIII. Pontifex Maximus WILLIBERTO Archiepiscopo pallium anno 873. concessit? Non est, qui de eo dubitet. Quod si ergò Pontifex pallium concessit, quis negaverit, Archiepiscopum petiisse, præsertim cum omni verisimilitudini repugnet, Pontificem proprio metu adductum esse, ut pallium conferret, quin Archiepiscopus Papam neo electum debitè salutâset, ac recognovisset? Accedit adhuc, quod Archiepiscopo rum temporis proximior opportunitas, atque occasio obvenerit, siquidem mortuo GUNTHERO mortua pariter fuit controversia, atque inde velut ex cineribus orta nova causâ pallium petendi, prout etiam Archiepiscopus reapsâ postulavit, sed non eò, ut decebat, modo, ac more. Hinc Pontifex Archiepiscopum monuit, ac defectus, quos sæpe laudatus CAN. IV. memorat, indicavit, quæis suppletis, dein pallium missum est, ita ut Archiepiscopus Synodo, sub LUDOVICO Rege apud Coloniam Agrippinam V. Kalend. Oct. DCCCLXXIII. (a) collectæ ritè præfidere valeret.

DIXI.

(a) Apud HARTZHEIM Concil. German. Tom. II. pag. 356. qui non lapsus, sed certò certius mendum typographicum passus est, dum Synodi, ut vocant, rubrum VI. Kalend, nigrum contrâ V. Kalend, assignat.

instructa, & conventu Synodi potuisset, quae appellacione sua, & WILHELMUS sententiarum propitia Theobaldi tenoris, ut CROICUS causam quidem Regis comprobasset electionis validum pallium ideoque oporterer, et decretalium subscriptione

Nondum coram VIII. Pontificis anno 873. coram Pontifice pallium praesertim cum motu adductum Papam neo elatum huc, quod Archiepiscopus atque occasio pariter fuit causa pallium dedit, sed non Archiepiscopum memorat, indicat Archiepiscopus Agrippinam V. fidere valeret.

(a) Apud HAR... sed certo certant, rubrum

Farbkarte #13

B.I.G.

HADRIANI II. obitum... potuisset? Si etiam... remota omni... alit? Ubi illa reperietur... favorabilis? Ante hanc... pallium prudenter... S II. responsum... Alioquin HADRIANUS... lente, electionem... is autoritate peractam... suspensio adhuc... me responsum fuisse... pagina minus, quae... alium Synodorum... em facit, & proprie

Annon JOANNES... Archiepiscopo pallium... iter. Quod si ergo... hiepiscopum petisse... Pontificem proprie... quin Archiepiscopus... ovissit? Accedit ad... timior opportunas... UNTHERO mortuus... cineribus orta nova... opus reapsa postula... Hinc Pontifex An... laudarus CAN. IV... missum est, ita ut... ge apud Colonia... collectae rite pra-

3. 356. qui non lapsus, dum Synodi, ut vocat, d. assignat.